

Válka s terorismem

29.září 2005 Jiří Hynek

Boj proti terorismu je od teroristického útoku v USA dne 11. září 2001 jedním z nejčastěji požívaných termínů v projevech řady světových i domácích politiků. Co se za tímto pojmem skutečně skrývá, možná neví většina z nich a tento termín téměř denně používají ve sdělovacích prostředcích především proto, aby se zviditelnili.

Halasné proklamování boje proti terorismu umožnilo Bushově administrativě radikálně navýšit výdaje na zbrojení či zajistit si podporu veřejnosti k útoku na Irák. V celém vyspělém světě se v zájmu boje proti terorismu zavádí řada bezpečnostních opatření od užitečných až po nesmyslné zákazy převozu pilníčků na nehty na palubách letadel. V rámci hesla „boj proti terorismu“ se v řadě zemí omezují určitá práva občanů, někde smysluplně, jinde jdou až k administrativní šikaně.

Je terorismus opravdu tak nebezpečný? Nebezpečný byl vždycky. Není to výmysl naší doby, nevznikl 11. 9. 2001, jak je mnohdy prezentováno. Stačí si vzpomenout na Rudé brigády v Itálii, baskické hnutí ve Španělsku či Irskou republikánskou armádu. Projevy terorismu jsou staré jako lidstvo samo. Nicméně ten dnešní, prezentovaný militantními muslimy, je abnormálně nebezpečný. Proč? Tito teroristé mají téměř neomezené finanční zdroje získávané od bohatých z arabského světa, jejich organizovanost je spojena s jednoduchou a minimální komunikací mezi jednotlivými členy teroristických skupin, příslušníci těchto skupin mají silnou podporu svých soukmenovců, navíc jsou ochotni vyčkat vhodného momentu (spící skupiny), militantní muslimské náboženství podporuje sebevražedné atentáty. Toto spojení s otevřeností západních civilizací, migrací lidí a celosvětovým cestováním vytváří prostředí, které je vůči teroristickým útokům téměř bezmocné. Čím se nejvíce tento terorismus liší od terorismu doposud známého je to, že cílem útoku, a tím i oběťmi, nejsou politici, vojáci, policisté nebo jiní představitelé moci, proti nimž teroristé bojují, ale obyčejní lidé. Což samozřejmě nejvíce zhoršuje možnost teroristickým útokům předcházet.

V oblasti ochrany proti terorismu se zbrojní průmysl na celém světě donedávna orientoval především na ochranu ozbrojených složek před jejich napadením. S novými úkoly kladenými na armády, jako jsou například mírové mise, vznikaly i nové úkoly pro průmysl. Například s misí v Bosně byl řešen vývojový projekt „Ochrana obyvatel před odstřelovači“. Velké náklady na vývoj, drahé zařízení s minimální možností zajistit prevenci, s omezenou možností likvidace odstřelovače po jeho výstřelu ukazují, jak je velmi náročné úkoly boje proti terorismu řešit. Je jisté, že před obranným průmyslem celého civilizovaného světa stojí těžký úkol - vyvíjet a vyrábět takové prostředky, které budou v boji proti světovému terorismu tak, jak je dnes praktikován, účinné. Bohužel, prostředky k tomuto nutné

jsou stále mnohdy mrhány na projekty, jakým je třeba americký „raketový deštník“, který je víceméně výsledkem lobistických zájmů a nemá s řešením stávajících bezpečnostních rizik nic společného.

Nejvíce zkušeností s tím, co nás dnes potkává, mají v Izraeli. Ale ani tato země, která má jednu z nejlepších zpravodajských služeb na světě, špičkové obranné technologie, dostatek kapitálu, velmi schopnou armádu a policii a především za sebou soudržnost celého židovského světa, si nedokázala s tímto druhem terorismu poradit. Je jisté, že válka s terorismem bude mít ještě velkou řadu obětí. Slovo válka používám úmyslně, neboť se jedná opravdu o válku civilizací, životních stylů a hodnot života. Technickými prostředky obětem na životě nelze zabránit, nicméně lze jejich množství eliminovat.

Z hlediska prevence je velmi důležitá ochrana klíčové infrastruktury, a to především ve velkých městech. Důsledky otravy reservoáru pitné vody, způsobené havárií v chemické továrně či dlouhodobý výpadek elektřiny, by ve svých důsledcích byl ničivější než výbuch amatérsky vyrobené bomby na ulici. Kvalitní fungování integrovaného záchranného systému pak může eliminovat počet obětí případného teroristického útoku. Doposud podceňovanou oblastí je pak bezpečnost a ochrana počítačových dat. To jsou oblasti, na které se řada firem začíná zaměřovat. Je jisté, že úkoly spojené s kvalitní ochranou ozbrojených složek zůstávají. Americké ztráty v Iráku v souvislosti s jednoduše vedenými teroristickými útoky se promítnou i do této oblasti. Převzetí izraelských zkušeností - přeprava vojáků vozidly s vysokou balistickou ochranou a větší používání tanků - bude možná řešením pro budoucnost.

Musíme si uvědomit, že součástí boje proti terorismu je i schopnost armády zasáhnout v místě ohniska či podpory terorismu. Tato možnost, respektive nutnost, je spojena s moderním a kvalitním vybavením zasahujících jednotek.

Řešení odstranění stávajícího terorismu je nutno hledat v odstranění příčin jeho vzniku. Mementem nám budiž porážka starověkého Říma s jeho vysoce sofistikovanou profesionální armádou při konfliktu s jednoduchou vojenskou technologií barbarů.